

CRACOVIA URBS EUROPAEA



KONFEDERACJA NA RZECZ PRZYSZŁOŚCI KRAKOWA

ul. Oleandry 2, 30-063 Kraków, tel/fax. (12) 427 22 52

Kraków, 15 lipca 2016 r.

Urząd Miasta Krakowa
miastowzieleni@um.krakow.pl

Szanowni Państwo,

Dotyczy: ogłoszenia o II etapie konsultacji „Kierunków rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2017-2030” (http://dialogspoleczny.krakow.pl/Konsultacje_Spo%C5%82eczne/Aktualne_konsultacje/12343-II_etap_konsultacji_%E2%80%9EKierunk%C3%B3w_rozwoju_i_zarz%C4%85dzania_terenami_zieleni_w_Krakowie_na_lata_2017-2030%E2%80%9D.html).

Niniejsza opinia (postulaty, uwagi i wnioski) odnosi się do udostępnionej do konsultacji części opracowania „Kierunki rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2017-2030” (<https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=15GsQz1IxOwwpqzBsHeTWWPAIrk8>), wraz z legendą „Legenda do koncepcji systemu terenów zieleni miasta Krakowa”, przysłaną drogą mailową w dniu 2016-06-21.

Na wstępie trzeba zastrzec, iż brak tekstu z objaśnieniami, w tym zarówno co do diagnozy, oceny stanu oraz pożądaných kierunków i zasad działań dla poszczególnych oznaczeń wyłożonej mapy wyklucza ustosunkowanie się do bardzo szerokiego zakresu istotnych dla miasta zagadnień, uwidocznionego w legendzie (legendach). Dla odniesienia się do udostępnionego materiału w szczególności brakuje nam dostępu do wyników zakresu, wskazanego w rozdziałach II-V Załącznika Nr 1 do Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa Nr 2320/2015 z dnia 28.08.2015 r. (http://bip.krakow.pl/zarzadzenie/2015/2320/w_sprawie_powolania_Zespolu_Zadaniowego_ds._opracowania_Kierunkow_Rozwoju_i_Zarzadzania_Terenami_Zieleni_w_Krakowie_na_lata_2017_%E2%80%93_2030.html). Dlatego obecnie możemy wnieść tylko wybrane, najogólniejsze uwagi i postulaty, jednakże na czele z **wnioskiem o udostępnienie w kolejnym etapie całego opracowania (wraz z tekstem) do konsultacji społecznych. Postulujemy zatem:**

1. Konsultacje

Uważamy, że opracowanie, zwłaszcza w skali problemów szczegółowych, najbliższych mieszkańcom, powinno być **otwarte stale i bezterminowo dla uwag krakowian, zaś konsultacje społeczne winny być ponawiane cyklicznie (bądź mieć charakter ciągły)**, jakkolwiek proponujemy zmianę ich trybu na wymianę informacji drogą internetową.

2. Problematyka zależności przestrzennych

W przedstawionym do konsultacji opracowaniu tereny zieleni ujęte są w postaci oznaczeń określonych miejsc. Prawidłowej gospodarki tymi obszarami nie sposób zrealizować bez szerszego ujęcia kontekstu zagadnień kształtowania całości systemu zieleni, jego relacji i powiązań, zwłaszcza wobec nierozwiązanych dotychczasowych konfliktów, postępującej zabudowy oraz rozwijającej się infrastruktury, zwłaszcza komunikacji. Wskazujemy więc potrzebę wyjaśnień i komentarzy wraz z opracowaniem

kolejnych warstw planu, z szerszym, systemowym ujęciem problemów zieleni Krakowa.

W kontekście historyczno-przestrzennym wielokrotnie do takiego ujęcia nawiązywał prof. Janusz Bogdanowski, podkreślając koncentryczno-promienisty układ miasta, ukształtowany przez historię i i uwarunkowania przyrodnicze. Można tu wymienić np. **kanwę przestrzenną, związaną z historycznymi systemami obronnymi i układem dróg.**

W kontekście przyrodniczym należałoby uwzględnić i uwidocznic system lokalnych i ponadlokalnych **korytarzy ekologicznych**, (np. <http://forumkrakowa.org/ostateczna-lista-uwag-z-zalacznikami>), dążąc do ich zachowania i reintegracji. W przeciwnym wypadku poszczególne obszary mogłyby zostać wyrwane z sieci realnie istniejących powiązań, a w konsekwencji zbyt słabo bronić się przed destrukcją i zainwestowaniem.

W kontekście kompozycyjnym należałoby uwzględnić **główne elementy fizjografii** Krakowa (jednostki ukształtowania terenu), oraz **kierunki powiązań widokowych**. Jest to kolejne ujęcie systemowe, służące zobrazowaniu i zrozumieniu struktury przyrodniczej i wynikających z niej walorów miasta.

Niezbędne jest także zidentyfikowanie roli terenów zieleni (z ich kategoryzacją) w kontekście problematyki **wyspy ciepła i przewietrzania miasta**, istotnej zwłaszcza w szczególnych, powszechnie znanych i komentowanych, niekorzystnych warunkach klimatycznych Krakowa.

Uważamy za niezbędne uwzględnienie obszarów zieleni przydomowej, ogrodów i ogródków prywatnych, a w centralnej części Krakowa zieleni śródblokowej, związanej z działkami urbanistycznymi. Zielen ta, choć często ma charakter wyspowy, jest niezwykle istotna dla jakości życia w mieście i dla ogólnego bilansu powierzchni **czynnych biologicznie i zadrzewionych**. Stanowi ostoję dla owadów, drobnych ssaków i ptaków. Podobnie jak śródmiejskie ogrody klasztorne, które mimo bardzo ograniczonego publicznego dostępu jednak w opracowaniu uwzględniono, zieleni ogrodów prywatnych i śródblokowa nie może być wykluczona z niniejszych rozważań, będąc istotną wartością i znaczącym obszarem w obrębie Krakowa.

Nadal uważamy więc za niezbędne uwzględnienie - w rozpatrywanym zakresie – dotychczas powstałych opracowań. Za niewątpliwie cenną, uzasadnioną i wartą realizacji dla Krakowa wciąż uważamy zasadę przyrodniczej kanwy jako pasm z udziałem zielonych klinów oraz zielonych pierścieni, **z wnętrzem Wisły, będącym kluczowym obszarem dla tożsamości miasta**, jego zasobów krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych, mającego zasadniczy wpływ na jakość życia jego mieszkańców. Tu pragniemy wskazać ideę Andrzeja Madeja „Via Europea”, wyrażoną m.in. w materiałach umieszczonych na naszej stronie internetowej (<http://www.cue.org.pl>).

Bez łącznego uwzględnienia powyższych uwarunkowań i zagadnień, a także bez skorzystania z bogatych dotychczasowych doświadczeń i wiedzy, obraz zieleni Krakowa byłby niepełny. Jest to tym ważniejsze, że przedstawiony na omawianej mapie obraz zieleni ukazuje na dużych obszarach miasta układ oderwanych, jednostkowych niewielkich fragmentów zieleni. Stan taki najczęściej sprzyja stratom w przyrodzie, utrudnia planowanie i zarządzanie zasobem przyrodniczym, oczywiście jest bowiem, że wobec presji urbanizacyjnej i komunikacji, każdy odrębny przypadek broni się słabiej i mniej skutecznie niż wówczas, gdy umocowany jest w spójnym systemie historyczno-przestrzennym, przyrodniczymi, klimatycznym czy kompozycyjnym i stanowi jego ogniwo.

Uważamy też, że opracowanie powinno wskazywać potrzeby rozwiązywania, ograniczenia lub zahamowania konfliktów, nie tylko tych dających nadzieję na rozwiązanie przed datą horyzontu czasowego opracowania, ale również w przypadkach, gdy w ocenie obecnych realnych możliwości dany problem wydaje się zbyt rozległy, kosztowny czy trudny.

3. Uwagi i wnioski Konfederacji CUE wobec zagospodarowania przestrzennego miasta

Prosimy, aby przyjąć i odpowiednio uwzględnić - w zakresie dotyczącym tematyki opracowania - wystąpienia Konfederacji CUE ze stosownymi wnioskami, dotyczącymi opracowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Krakowa, w tym zwłaszcza:

W związku z ogłoszeniem prezydenta miasta Krakowa z dn. 7 marca 2008 o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa, w szczególności w zakresie kształtowania środowiska przyrodniczego Krakowa i ochrony różnorodności biologicznej (<http://www.cue.org.pl/html/komunikaty.html>, poz. 7).

W związku z ogłoszeniami Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 26 października 2007 o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Bulwary Wisły” oraz z dnia 8 kwietnia 2016 r. o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

obszaru "Bulwary Wisły II", a także tę część uwag CUE wobec tych planów, jakie mogłyby być przydatne w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu w skali opracowania „Kierunki...”.

W związku z wyłożeniem do publicznego wglądu projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Krakowa - dwukrotnie (<http://www.cue.org.pl/html/komunikaty.html>, poz. 48 i 49).

Jako pomocne wskazujemy też uwagi, sporządzone w związku z działaniami zabezpieczającymi kopiec Krakusa – tj. opracowanie „Kopiec Krakusa i otoczenie. Doraźne uwagi dla ochrony miejsca w zamierzonych działaniach projektowych”; także literatura dotycząca m.in. Krzemionek Podgórskich (http://www.cue.org.pl/28._Kopiec_Krakusa_wytyczne.pdf).

Wymienione powyżej wnioski i uwagi dla projektów dokumentów planistycznych znajdują się w dokumentach UMK (oraz, w miarę bieżącego uzupełniania, na naszej stronie internetowej jw.).

Ponadto:

Zdając sobie sprawę z roboczego charakteru udostępnionego materiału, zgłaszamy jednak pewne wątpliwości co do zauważonych wybranych miejsc i zagadnień. Poniższe uwagi są efektem próby zapoznania się (niejako wrywkowo) z większą dokładnością w kilku wybranych miejscach mapy. Przede wszystkim wydaje się nam niejasne, czy udostępniona mapa ilustruje stan obecny, czy jednak jest składnikiem projektu ustaleń (bo teren pod łącznicą Krzemionki-Zabłocie ukazuje naszym zdaniem stan przyszły, niewyjaśnione jest też dlaczego zabytkowe, prywatne kamienice przy Hetmańskiej są objęte oznaczeniem "zieleni miejskiej A"). Czy zatem na mapie są umieszczone wszystkie obszary w danych kategoriach, czy też tylko obszary wskazane przez mieszkańców w trakcie konsultacji (bo nieoznaczona jest część zbocza wzgórza Krakusa nad krańcem ul. Maryewskiego - z pewnością istotna przyrodniczo, historycznie i krajobrazowo, z ciągiem pieszym prowadzącym do kopca). Niewyjaśniona wydaje się nam różnica w kolorze wypełnienia terenów leśnych na Krzemionkach Podgórskich, tj. lasu na zachód od wzgórza Łysej Góry (przylega do ul. Kamińskiego), a brakiem wypełnienia terenu leśnego na płd-zach od ośrodka telewizyjnego w zachodniej części wzgórza Krzemionki. Budzi zastanowienie różnica w oznaczeniu zieleni podobnych terenów skrzyżowań na dwu krańcach mostu Kotlarskiego a także brak oznaczenia zieleni na obszernym i ważnym skrzyżowaniu Wielicka - Powstańców Wielkopolskich (nieco zieleni towarzyszy poszczególnym składnikom i znajduje się we wschodniej części dworca MPK). Nie jest dla nas zrozumiałe, czemu np. Grodzka to strefa „E – obejmująca przestrzenie publiczne z zielenią" (?), a pobliska Bernerdyńska (niewątpliwa aleja) nie; Bernardyńska nie znalazła się też ani pośród istniejących, ani nawet pośród postulowanych alej, podobnie jak wiele mniejszych ulic o istniejących szpalerach drzew po jednej lub dwu stronach ulicy (w centrum to np. ul. Kochanowskiego, Grabowskiego, Krowoderska). Aleja Pod Kopcem nie znalazła się pośród postulowanych alej mimo swej nazwy, tradycji, funkcji, roli w krajobrazie oraz stanowiska mieszkańców w sprawie wycinki części drzew i usunięcia miejsc na ich posadzenie (kilka lat temu). Tego typu problemy powinny zostać rozwiązane i wyjaśnione w kolejnych etapach prac.

Członek Zarządu
dr inż. arch. Magdalena Swaryczewska

Wiceprezes Zarządu
Andrzej Madej

Prezes Zarządu
arch. Jarosław Żółciak